

Töölepingu seadus kaitseb töötavat alaealist

*Ilona Torn
peajurist*

Juulist kehtima hakkav uus töölepingu seadus (TLS) on võtnud vanast üle piirangud olukordade kohta, mil alaealised töötada ei tohi.

Alaealistel on endiselt keelatud töö tegemine, mis:

- ületab alaealise kehalisi või vaimseid võimeid;
- ohustab alaealise kõlblust;
- sisaldab ohte, mida alaealine ei suuda õigel ajal märgata ega ära hoida kogemuse või väljaõppe puudumise tõttu;
- takistab alaealise sotsiaalset arengut või hariduse omandamist;
- ohustab alaealise tervist töö iseloomu või keskkonna ohutegurite tõttu.

Lubatud raskusega tööde ehk kergete tööde liigid sätestab Vabariigi Valitsus.

Seadus lubab **7- kuni 12-aastastel lastel** teha tööd vaid kultuuri, kunsti, spordi või reklaami alal, kui töö sisuks on lihtsad kohustused, mis ei nõua suurt kehalist või vaimset pingutust. Arvesse tuleb võtta lapse tahet, mis ei sõltu mitte üksnes lapsevanema arvamusest, vaid mille selgitamisel osaleb kahtluse korral tööinspektor, kes peab omakorda vajadusel kaasama lapse elukohajärgse lastekaitsetöötaja. Töölepingu sõlmimiseks on seega vajalik lapse tahe, vanema nõusolek ning tööinspektori nõusolek.

Et kindlustada koolikohustuslikule alaealisele võimalus õppetöoks välja puhata, on seaduses sätestatud keeld, mille alusel alaealise seaduslik esindaja ei või anda luba töötamiseks rohkem kui pooleks iga koolivaheaja kestusest.

Lastel on lubatud teenida taskuraha juhul, kui töö ei sega õpinguid. Alla 15-aastaste laste puhul on TLS sätestanud täiendava kontrolli, mis tähendab, et 7- kuni 14-aastaste lastega töölepingu sõlmimiseks nõusolekut andes peab tööinspektor muuhulgas tegema kindlaks selle, et töötamine ei takista lapse koolikohustuse täitmist.

Alaealisega töölepingu sõlmimiseks on alati vajalik **seadusliku esindaja nõusolek ning** alaealist töötajat võib **töölähetusse**

saata üksnes alaealise ja tema seadusliku esindaja eelneval nõusolekul.

Alaealiste piirangud töötamisel

7- kuni 12-aastane - lubatud teha kerget tööd kultuuri, kunsti, spordi või reklaami alal; töölepingu sõlmimiseks vaja seadusliku esindaja nõusolekut; töölepingu sõlmimiseks vaja tööinspektori nõusolekut; teatud juhul kaasata lastekaitsetöötaja;

13- kuni 14-aastane - lubatud teha tööd, mille puhul töökohustused on lihtsad ega nõua suurt kehalist või vaimset pingutust; töölepingu sõlmimiseks vaja seadusliku esindaja nõusolekut; töölepingu sõlmimiseks vaja tööinspektori nõusolekut;

15- kuni 16-aastane - lubatud teha tööd, mille puhul on töökohustused lihtsad ega nõua suurt kehalist või vaimset pingutust; töölepingu sõlmimiseks vaja seadusliku esindaja nõusolekut;

17-aastane - üldised § 7 lg 2 tulenevad piirangud; töölepingu sõlmimiseks vaja seadusliku esindaja nõusolekut.

Alaealiste tööaja piirang

7- kuni 12-aastane - 3 tundi päevas ja 15 tundi nädalas;

13- kuni 14-aastane või koolikohustuslik - 4 tundi päevas ja 20 tundi nädalas;

15-aastane mittekoolikohustuslik - 6 tundi päevas ja 30 tundi nädalas;

16-aastane mittekoolikohustuslik ja 17-aastane - 7 tundi päevas ja 35 tundi nädalas.

Alaealiste tööaja korraldus

Alaealist ei ole lubatud tööle rakendada vahemikus 20.00 kuni 06.00. Erandina on alaealisel lubatud kultuuri, kunsti, reklaami või spordi alal teha kerget tööd täiskasvanu järelevalve all kella 20.00 kuni 24.00-ni. Alaealist on keelatud rakendada ületunnitööle. Koolikohustuslikul töötajal on keelatud töötada vahetult enne koolipäeva algust.

Alaealiste puhkeaja erisused

Ette nähtud kohustuslik puhkeaeag 24-tunnise ajavahemiku jooksul

7- kuni 12-aastastele on vähemalt 21 tundi;

13- kuni 14-aastastele või koolikohustuslikele vähemalt 20 tundi;

15-aastastele mittekoolikohustuslikele vähemalt 18 tundi;

16-aastastele mittekoolikohustuslikele või 17-aastastele vähemalt 17 tundi.

Alaealiste põhipuhkuse pikkuseks on 35 kalendripäeva. Koolikohustuslikul alaealisel on õigus nõuda põhipuhkust koolivaheajal.